

**Sub embargou până joi, 24 mai, ora
10.00 GMT**

CONFORM RAPORTULUI TRANSPARENCY INTERNATIONAL, CORUPȚIA ÎN SISTEMUL JUDICIAR ALIMENTEAZĂ IMPUNITATEA ȘI SUBMINEAZĂ DOMNIA LEGII

Conform *Raportului Global Asupra Corupției 2007: Corupția în Sistemele Judiciare*, lansat astăzi de Transparency International, corupția subminează sistemele judiciare din întreaga lume, lipsind cetățenii de acces la justiție și de dreptul fundamental la un proces echitabil și imparțial, uneori chiar de posibilitatea desfășurării unui proces.

“Tratamentul egal în fața legii reprezintă o piatră de temelie a societăților democratice. Atunci când instanțele sunt compromise de lăcomie sau oportunism politic, justiția încetează să fie imparțială și oamenii obișnuiți suferă”, afirmă Huguette Labelle, președinta Transparency International. “Efectul corupției judiciare este că vocea celor nevinovați nu se face auzită, în timp ce vinovații scapă nepedepsiți”.

Noul *Raport Global asupra Corupției* arată că un sistem judiciar corupt erodează capacitatea comunității internaționale de a pedepsi criminalitatea transnațională și inhibă accesul la justiție și remedierea încălcărilor drepturilor omului. Acest fenomen subminează creșterea economică, prin scăderea încrederii din partea investitorilor, și împiedică eforturile de reducere a sărăciei.

Când justiția este coruptă, oamenii obișnuiți suferă

În genere, corupția în justiție se încadrează în două categorii: ingerința politicului (a puterii legislative sau executive) în procedurile judiciare și mita. importanța unei justiții independente nu poate fi supraestimată. Toți avem de pierdut atunci când justiția este coruptă, însă în mod particular cei săraci, care sunt forțați să plătească o mită pe care nu și-o pot permite. Cel mai recent sondaj al TI asupra atitudinilor față de corupție arată că, în mai mult de douăzeci și cinci de țări, cel puțin una din zece familii a trebuit să plătească mită pentru a obține acces la justiție. În alte douăzeci de țări, mai bine de trei din zece familii au declarat că este nevoie de mită pentru a obține acces la justiție sau o hotărâre “dreptă” a instanțelor de judecată. Pentru Albania, Grecia, Indonezia, Mexic, Moldova, Maroc, Peru, Taiwan și Venezuela procentele sunt mai ridicate.

Corupția mică și influențele politicului asupra justiției erodează coeziunea socială: existența a două sisteme, unul pentru cei bogați și altul pentru cei săraci, fracturează comunitatea. *“Dacă banii și influența reprezintă fundamentele justiției, cei săraci nu pot concura”, spune Akere Muna, vicepreședinte al TI și președinte al Uniunii Pan-Africane a Juriștilor. “Mita nu numai că face justiția inaccesibilă; capacitatea sistemului judiciar de a lupta împotriva corupției este distrusă, la fel ca și capacitatea acestuia de a acționa ca un far al independenței și răspunderii publice”.*

Conform unui sondaj executat în anul 2002, 96% din respondenții din Pakistan care au intrat în contact cu instanțele din ierarhia inferioară a sistemului judiciar au întâlnit practici de corupție, în timp ce în Rusia aproximativ 210 milioane USD sunt plătiți anual sub formă de mită în tribunale.

Compromiterea imparțialității justiției

Corupția în sistemul judiciar înglobează orice influență nepotrivită asupra imparțialității procedurilor judiciare și a hotărârilor instanțelor, care poate lua forma miturii judecătorilor pentru soluții favorabile sau pentru lipsa acestora. Corupția judiciară include folosirea improprie a banilor și a puterii, spre exemplu situația în care un judecător angajează membrii ai familiei sale în cadrul instanței pe care o conduce sau manipulează contractele de construcții sau achiziționare de echipament. Corupția judiciară se poate manifesta, de asemenea, prin influențarea alocării cazurilor către instanțe sau în cadrul altor proceduri premergătoare procesului, spre exemplu atunci când funcționarii sunt mituiți pentru a “pierde” documente sau probe. Acest fenomen poate influența orice proces sau împăcare a părților, precum și punerea în aplicare a deciziilor instanței și a pedepselor.

Conform ediției din 2007 a *Raportului Global asupra Corupției*, presiunea de a emite hotărâri în favoarea intereselor politice rămâne intensă, în ciuda deceniilor de reforme menite să protejeze independența justiției. Deși numeroși judecători au un comportament integru, problemele persistă. Erodarea standardelor internaționale este evidentă în țări precum Argentina și Rusia, unde influența politicului asupra procesului judiciar a crescut în ultimii ani.

Pentru judecătorii care refuză să fie compromiși, represaliile din partea politicului pot fi rapide și dure. Procedurile inechitabile și ineficiente utilizate pentru aplicarea de sancțiuni disciplinare sau pentru îndepărtarea judecătorilor corupți pot fi folosite la fel de bine și pentru îndepărtarea judecătorilor independenți. În Algeria, judecătorii considerați a fi “prea” independenți sunt transferați în localități izolate. Ca parte a unei campanii anticorupție derulate în Kenya și percepută de mulți ca fiind marcată de oportunism politic, judecătorii au fost supuși la presiuni pentru a demisiona, fără a li se fi comunicat acuzele care le sunt aduse.

Dacă oficialii din sistemul judiciar nu sunt numiți în funcții conform propriilor merite, procesul de selecție poate crea un sistem judiciar corupt și ușor de manipulat. Judecătorii care “fac probleme” pot fi transferați; iar dosarele sensibile pot fi retransmise către alții mai docili - o tactică folosită de fostul președinte peruvian Alberto Fujimori.

Presiunile exercitate de politicieni sau funcționari publici pot “cumpăra” acoperire legală pentru deturnare de fonduri, nepotism, clientelism și decizii politice ilegale. Astfel de presiuni pot fi evidente (amenințări fizice, intimidare) sau subtile (maiplarea numirilor în sistemul judiciar, a salariilor și a condițiilor de lucru).

Mita, celaltă manifestare negativă a corupției judiciare, poate apărea oriunde pe parcursul procedurilor judiciare. Așa cum demonstrează cele 32 de rapoarte naționale cuprinse în *Raportul Global asupra Corupției*, judecătorii pot accepta mită pentru a întârzia sau accelera un proces, pentru acordarea sau respingerea apelurilor, pentru a influența alți judecători sau pur și simplu pentru a da o anumită soluție într-un caz. Oficialii din sistemul judiciar pot cere mită în schimbul unor servicii care ar trebui să fie gratuite; avocații pot să ceară “onorarii” adiționale pentru grăbirea sau întârzierea unor cazuri, sau pentru a direcționa clienții către judecători care sunt cunoscuți pentru faptul că acceptă mită. Factorii care influențează susceptibilitatea judecătorilor de a primi mită sunt salariile scăzute, dar nu numai. Condițiile de lucru nesigure, inclusiv promovări și transferuri inechitabile, precum și lipsa pregătirii profesionale continue vulnerabilizează judecătorii și personalul auxiliar al instanțelor.

Procedurile judiciare opace, care încurajează corupția, pot împiedica mass-media și societatea civilă să monitorizeze activitatea instanțelor și să expună corupția din justiție.

Soluții: independență, deschidere, resurse adecvate, responsabilitate publică

Nici o soluție singulară nu poate răspunde în mod eficace la toate aceste probleme. Însă un pachet de soluții oferă o abordare de ansamblu.

Raportul Global asupra Corupției 2007 oferă recomandări detaliate pentru promovarea independenței și responsabilității justiției, pentru încurajarea integrității individuale, pentru o aplicare eficace a legii și pentru protejarea sistemului judiciar împotriva influențelor politicului. Numirile și demiterile în sistemul judiciar trebuie să fie transparente, independente de puterile legislativă și executivă, și bazate pe experiența și performanța persoanelor în cauză. Trebuie asigurată libertatea jurnaliștilor de a monitoriza și comenta pe marginea desfășurării procedurilor judiciare, pentru a putea furniza publicului informații exacte asupra legilor, a schimbărilor de legislație propuse, a procedurilor și a hotărârilor instanțelor.

Rolul de monitor al societății civile este crucial. Prin monitorizarea și discutarea selecției judecătorilor, a codurilor de conduită din sistemul judiciar și a procedurilor disciplinare pentru magistrați, a modului în care instanțele și judecătorii lucrează, societatea civilă poate atrage atenția asupra slăbiciunilor sistemice care facilitează corupția și poate atenționa guvernele asupra faptului că li se va cere să dea seama asupra modului de îndeplinire a promisiunilor de luptă împotriva corupției.

Transparency International oferă recomandări detaliate referitoare la întărirea independenței justiției și la lupta împotriva corupției judiciare:

Numirile în sistemul judiciar

1. Procesul de selecție a personalului din sistemul judiciar trebuie să fie centrat în jurul unui **organism independent**, care să facă numirile.
2. **Numirile în sistemul judiciar** trebuie să fie bazate pe merit, cu existența unor criterii de selecție clare și publice; ar trebui să li se ceară candidaților demonstrarea competenței și a integrității.
3. **Societatea civilă**, inclusiv asociațiile profesionale din sistemului judiciar, ar trebui să fie consultate în legătură cu meritele candidaților.

Termene și condiții

1. **Salariile în sistemul judiciar** trebuie să reflecte experiența, performanța și dezvoltarea profesională; trebuie să fie acordate pensii echitabile.
2. Instituirea de **garanții** pentru protejarea nivelului salarial și a condițiilor de lucru împotriva interferențelor venite din partea puterilor legislative și executive.
3. **Transferurile** trebuie să fie bazate pe criterii obiective, pentru a proteja judecătorii care sunt imparțiali și independenți.

Răspundere și disciplină

1. Judecătorii trebuie să beneficieze de **imunitate limitată** în legătură cu acțiuni săvârșite în îndeplinirea îndatoririlor oficiale.
2. **Acuzele aduse la adresa judecătorilor** trebuie investigate în mod riguros, inclusiv de către un organism independent.
3. **Procesul de destituire** trebuie să fie unul transparent și echitabil, cu standarde stricte; în eventualitatea descoperirii unor fapte de corupție, judecătorii trebuie să poată fi puși sub acuzare.

Transparență

1. Sistemul judiciar trebuie să furnizeze publicului informații exacte despre activitățile și cheltuielile proprii
2. Este necesară **asigurarea accesului la informația** referitoare la legi, schimbări propuse ale legislației, proceduri specifice ale instanțelor, hotărâri, posturi vacante și numiri.
3. **Procedura** în fața procurorului trebuie să fie **adversarială**, iar deciziile trebuie motivate public.

Ale recomandări pot fi găsite în *Raportul Global asupra Corupției 2007*.

Activitățile relevante ale TI pentru lupta împotriva corupției judiciare

Raportul Global asupra Corupției 2007 prezintă, de asemenea, eforturile filialelor naționale ale Transparency International de a ține în frâu corupția judiciară.

“Corupția în sistemul judiciar reprezintă un punct central al eforturilor anticorupție din întreaga lume, datorită puternicei influențe corozive pe care o justiție coruptă o are asupra domniei legii și asupra întregii societăți. Atacarea cu succes a corupției judiciare va crește nivelul de încredere al cetățenilor, precum și eforturile naționale de realizare a transparenței și răspunderii publice”, decalră Cobus de Swardt, directorul interimar al TI.

Activitățile TI de combatere a corupției în sistemul judiciar sunt diverse:

- monitorizarea prezenței judecătorilor în sălile de judecată și calitatea hotărârilor emise de către aceștia
- aportul la procesul de selecție al candidaților pentru intrarea în magistratură, făcând astfel numirile transparente și bazate pe merit
- oferirea de asistență juridică gratuită victimelor corupției prin intermediul a 16 Centre de Asistență Anticorupție pentru Cetățeni, localizate în 12 țări.

În activitatea sa de combatere a ingerinței politicului și a mitei în justiție, TI beneficiază de sprijinul multor parteneri din interiorul sistemului judiciar, care susțin obiective comune legate de transparență și egalitate în fața legii.

###

Transparency International este organizația internațională a societății civile care conduce lupta împotriva corupției.

Contacte pentru jurnaliști:

În Berlin: Jesse Garcia
Tel: +49-30-3438 20667
jgarcia@transparency.org

În Londra: Gypsy Guillén Kaiser
Tel: +49-1624196454
ggkaiser@transparency.org

În Kenya: Katie Taft
Tel:+254-721-917055
ktaft@transparency.org